

Moenie bang wees nie, dit is Ek

Christus kom oor die chaos na sy mense toe

Matteus 14:22-33 | Romeine 10:5-15

Silvertonkruin
Gemeenskapskerk

Gewortel in Christus. Vernuwe deur die Gees.

LEESROETE

Die kern in een minuut

Matteus 14:22-33 verkondig Jesus Christus as die Here wat oor die chaos na sy bedreigde dissipels kom, Homself bekend maak, hulle noodroep hoor en die sinkende Petrus vasgryp. Geloof is nie foutlose selfvertroue of die vermoë om bo die storm uit te styg nie. Dit is om Christus te herken, sy Naam aan te roep en deur Hom vasgehou te word.

KERN-SKRIFGEDEELTES

Hoofteks: Matteus 14:22-33. Aanvullende en sendinggerigte teks: Romeine 10:5-15.

Weektema: "Moenie bang wees nie, dit is Ek."

Die beweging van die week

01 Onrus die wind teen hulle	02 Ontmoeting Christus kom nader	03 Aanroep Here, red my
04 Vasgehou die hand voor die vraag	05 Belydenis U is die Seun van God	06 Getuienis hoe sal hulle hoor?

Hoe om hierdie gids te gebruik

- 1 Lees eers die Bybelgedeeltes in 'n volledige Afrikaanse Bybelvertaling.
- 2 Let op wat die teks oor Jesus doen en sê voordat jy na die toepassing beweeg.
- 3 Gebruik die woordvensters en belydenismatige bakens om die uitleg te toets, nie om die Bybelteks te vervang nie.
- 4 Bespreek die vrae saam. Die doel is nie net antwoorde nie, maar 'n verantwoordelike manier van Bybellees.

LEESBEGINSEL

Die held van die verhaal is nie die mens wat uit die boot klim nie. Dit is die Here wat oor die water kom, die noodroep hoor en die sinkende mens gryp.

INHOUD

Inhoudsopgawe

1. Inleiding: die regte vraag	3
2. Literêre konteks en plek in Matteus	3
3. Historiese en kulturele wêreld	4
4. Hoe die verhaal beweeg	4
5. Belangrike woorde en begrippe	5
6. Eksegetiese verdieping: Matteus 14:22-33	7
7. Romeine 10:5-15: die Naam wat aangeroep en verkondig word	9
8. Die teks binne die groter Bybelse verhaal	11
9. Christologiese en teologiese betekenis	11
10. Gereformeerde en belydenismatige bakens	13
11. Klassieke en eietydse stemme	14
12. Verantwoordelike uitlegkeuses	15
13. Betekenis vir die kerk en die samelewing	16
14. Pastorale en geestelike verdieping	17
15. Van teks na erediens	17
16. Aanwysings vir prediking	18
17. Kernsamevatting	19
Vrae vir nadenke en gesprek	20
Bronnelys	21

REDAKSIONELE NOTA

Die Griekse teks is aan die SBL Greek New Testament gekontroleer. Die gereformeerde belydenisskrifte word as ondergeskikte getuies gebruik: hulle help die kerk om die Skrif saamhangend te bely, maar die Skrifgedeelte self bly die vertrekpunt en maatstaf.

1. Inleiding: die regte vraag

Matteus 14:22-33 is een van die bekendste wonderverhale in die Evangelies. Juist daarom word dit maklik tot 'n algemene boodskap oor moed verskraal: 'Klim uit die boot', 'Hou jou oë op jou doelwit' of 'Moenie na jou probleme kyk nie.' Só 'n toepassing kan iets van Petrus se waagmoed raaksien, maar dit kan die Christologiese middelpunt van die verhaal verskuif.

Die eerste vraag is nie hoe Petrus daarin geslaag het om enkele treë op die water te gee nie. Die eerste vraag is: Wie is Jesus, dat Hy oor die see kom, die vrees aanspreek, 'n sinkende mens red en aanbidding ontvang? Die verhaal staan binne Matteus se voortgaande bekendmaking van Jesus as Israel se Messias, die gesaghebbende Leermeester, die Seun van God en die Een in wie God se koninkryk naby gekom het.

Die vroeë kerklike tradisie verbind die Evangelie met die apostel Matteus. Baie hedendaagse navorsers plaas die finale samestelling later in die eerste eeu en beklemtoon die skrywer se deeglike kennis van Israel se Skrifte. Die presiese datering en samestellingsgeskiedenis bly egter omstrede. Hierdie gids steun daarom nie op 'n onbewese rekonstruksie nie, maar lees die Evangelie in sy finale, kanonieke vorm (France 2007).

Petrus is nie die held van die verhaal nie. Christus kom sy mense se nood binne, hoor die kort noodgebed en steek sy hand uit. Die studie lees Matteus 14:22-33 daarom:

- 1 literêr binne Matteus 14 en die groter Evangelie;
- 2 histories binne die wêreld van Jesus en die eerste geloofsgemeenskappe;
- 3 kanoniek teen die agtergrond van God se heerskappy oor die waters;
- 4 Christologies as openbaring van Jesus se identiteit;
- 5 gereformeerde vanuit die voorrang van genade;
- 6 sendinggerig in gesprek met Romeine 10:5-15.

2. Literêre konteks en plek in Matteus

2.1 Die afbakening van Matteus 14:22-33

Die gedeelte vorm 'n duidelike narratiewe eenheid. Dit begin in vers 22 wanneer Jesus die dissipels in die boot laat klim en die skare wegstuur. Dit eindig in vers 33 wanneer die mense in die boot Hom aanbid en sy identiteit bely. Vers 34 begin 'n nuwe geografiese en narratiewe beweging met die aankoms by Gennesaret. Die verhaal bestaan uit vyf hoofbewegings:

- 1 Jesus en die dissipels word ruimtelik geskei (verse 22-23).
- 2 Die dissipels worstel teen die wind (vers 24).
- 3 Jesus kom na hulle toe en maak Homself bekend (verse 25-27).
- 4 Petrus beweeg, sink, roep en word gegryp (verse 28-31).
- 5 Jesus gaan in die boot in, die wind gaan lê en die dissipels aanbid Hom (verse 32-33).

2.2 Verbinding met die voeding van die skare

Matteus 14:22 begin met καὶ εὐθέως (kai eutheōs), "en onmiddellik". Die seeverhaal moet dus nie van die voorafgaande voeding van die menigte losgemaak word nie. In Matteus 14:13-21 bring Jesus oorvloed waar daar menslike tekort is. Hy neem die brood, spreek die seën uit, breek dit en gee dit aan die dissipels om uit te deel. Direk daarna ontmoet die dissipels weer 'n situasie waarin menslike vermoë ontoereikend is. Die twee verhale verkondig saam:

- Jesus is die Een wat in die woestyn voed.

- Jesus is die Een wat oor die waters kom.
- Die dissipels ontvang en dien, maar hulle dra nie self die bron van die wonder nie.
- Menslike nood word die ruimte waarin Jesus se identiteit en gesag geopenbaar word.

Markus se weergawe verbind die dissipels se verbasing oor Jesus op die see uitdruklik met hulle onvermoë om die broodwonder te verstaan. Matteus laat daardie opmerking weg en voeg die Petrus-toneel en die belydenis van vers 33 by. Dit verskuif die nadruk na die vorming van dissipelskap en na 'n sterker Christologiese slot.

2.3 Verbinding met Matteus se uitbeelding van Petrus

Die Petrusgedeelte kom slegs in Matteus voor. Petrus tree hier tegelykertyd as gelowige en twyfelende dissipel op. Dit pas by Matteus se breër uitbeelding van hom: hy tree na vore, bely, waag, misverstaan, word tereggewys en word steeds deur Jesus gevorm. Navorsing oor die Petrus soos Matteus hom teken wys dat Matteus 14:28-31 Petrus doelbewus as 'n gemengde voorbeeld voorstel. Hy vertoon geloof deur na Jesus te beweeg, maar ook kwesbaarheid wanneer die wind sy aandag en vertrouwe verdeel. Die term “kleingelowige” word elders meestal vir die dissipels as groep gebruik, maar hier word Petrus individueel aangespreek. (Ridlehoover 2021: 735-736)

3. Historiese en kulturele wêreld

3.1 Die See van Galilea

Die “see” is die varswatermeer wat ook as die See van Galilea, die Meer van Gennesaret en die See van Tiberias bekendstaan. Visvang, bote en beweging tussen dorpe langs die meer vorm 'n belangrike deel van die Galilese wêreld van die Evangelies. Die teks bied die dissipels as ervare mense in 'n werklike fisiese stryd. Die wind is ἐναντίος (enantios), “teen” of “vyandig”, en die boot word deur die golwe geteister. Die werkwoord βασανίζω (basanizō) kan marteling, pyniging of ernstige teistering aandui. Matteus dramatiseer nie bloot 'n ligte bries nie. Die dissipels word uitgeput deur 'n krag wat hulle vordering weerstaan. Die teks sê egter nie uitdruklik dat hulle op die punt was om te verdrink voordat Jesus verskyn nie. Die primêre krisis in verse 25-27 is aanvanklik nie die water nie, maar hulle onvermoë om Jesus te herken. Sy koms word deur hulle as 'n verdere bedreiging geïnterpreteer.

3.2 Die vierde nagwaak

Jesus kom tydens die “vierde nagwaak”, in die Romeinse indeling ongeveer tussen 03:00 en 06:00. Die tydsaanduiding versterk die ervaring van uitputting, donkerte en hulp wat lank uitbly. Die verhaal verklaar nie waarom Jesus eers dan kom nie. Dit maak wel duidelik dat sy oënskynlike afwesigheid nie onbetrokkenheid beteken nie.

3.3 Bote en die geloofsgemeenskap

Die boot het later in die geskiedenis van uitleg dikwels 'n beeld van die kerk geword. Hierdie simboliek is nie die eerste historiese betekenis van elke besonderheid nie, maar dit ontwikkel verstaanbaar uit die verhaal: die dissipels is saam in 'n bedreigde vaartuig, Christus kom na hulle en hulle eindig in gemeenskaplike aanbidding. Augustinus lees die see as die onstuimige wêreld en Petrus as 'n verteenwoordiger van die kerk, sterk wanneer hy deur Christus gedra word en swak wanneer vrees hom oorweldig. Hierdie allegoriese uitleg moet nie die historiese verhaal vervang nie, maar dit toon hoe vroeg die kerk haar eie kwesbaarheid in Petrus en die boot herken het. (Augustinus, Preek 26)

4. Hoe die verhaal beweeg

Die verhaal word deur herhaling en kontras saamgebind.

4.1 “Onmiddellik”

Die woord εὐθέως (eutheōs, “onmiddellik”) verskyn op strategiese plekke:

- Jesus stuur die dissipels onmiddellik vooruit.
- Jesus praat onmiddellik wanneer hulle uit vrees skree.
- Jesus steek onmiddellik sy hand uit wanneer Petrus roep.

Die tempo van Christus se genadige reaksie kontrasteer met die lang nag van die dissipels se worsteling. Hulle mag ervaar dat hulp lank neem, maar wanneer Christus Homself bekend maak en die noodroep hoor, is Hy nie traag of onwillig nie.

4.2 Vrees en moed

Die dissipels reageer met vrees. Jesus antwoord:

- θάρσειτε (tharseite), “Hou moed.”
- ἐγὼ εἰμι (egō eimi), “Dit is Ek” of “Ek is.”
- μὴ φοβεῖσθε (mē phobeisthe), “Moenie bang wees nie.”

Die opdrag om nie bang te wees nie staan nie op sy eie nie. Dit word geanker in Jesus se identiteit en teenwoordigheid. Die logika is nie: “Moenie bang wees omdat die omstandighede eintlik onskadelik is nie.” Die logika is: “Moenie bang wees nie, want Ek is hier.”

4.3 Koms, aanroep en redding

Die sentrale beweging kan só saamgevat word: Jesus kom → Jesus praat → Petrus antwoord → Petrus sink → Petrus roep → Jesus gryp → die dissipels aanbid. Goddelike handeling omraam menslike reaksie. Petrus se geloofsbeweging begin met Christus se woord “Kom” en eindig met Christus se hand wat hom vashou.

5. Belangrike woorde en begrippe

Die Griekse bewoording hieronder is aan die krities geredigeerde SBL Greek New Testament gekontroleer (Holmes 2010). Die kort Afrikaanse vertalings is studieweergawe en vervang nie ’n volledige Bybelvertaling nie.

5.1 “Jesus het hulle gedwing”

In vers 22 gebruik Matteus die werkwoord ἠνάγκασεν (ēnankasen), van ἀναγκάζω (anankazō), wat beteken om te dwing, sterk aan te dring of noodsaak. Jesus gee nie bloot ’n vriendelike voorstel nie. Hy neem doelbewus beheer oor die oorgang. Die dissipels beland gevolglik nie toevallig in die boot nie. Hulle is daar omdat Jesus hulle gestuur het. Calvyn sien hierin ’n skool van gehoorsaamheid. Die dissipels verstaan nie noodwendig waarom Jesus hulle vooruitstuur en self agterbly nie, maar hulle word geleer om sy woord te gehoorsaam voordat hulle sy rede verstaan. (Calvyn, kommentaar op Matt. 14:22-33)

5.2 “Deur die golwe geteister”

Die deelwoord βασανιζόμενον (basanizomenon) beskryf die boot as iets wat deur die golwe gepynig of ernstig geteister word. Dit beklemtoon volgehoue weerstand. Die teks ontken nie die werklikheid van die wind nie. Geloof bestaan nie daarin dat die dissipels moet maak asof die golwe nie bestaan nie.

5.3 “Op die see” of “oor die see”

Die uitdrukking ἐπὶ τὴν θάλασσαν of die verwante konstruksie in die manuskripttradisie dui aan dat Jesus op of oor die see loop. Pogings om die teks bloot te verklaar as Jesus wat op die strand langs die water geloop het, pas moeilik by die dissipels se reaksie, Petrus se versoek en die hele narratiewe klimaks. Die wonder is nie ’n doelbewuste vertoonstuk sonder teologiese betekenis nie. Die handeling vorm deel van Matteus se openbaring van Jesus se identiteit.

5.4 ἐγώ εἰμι, “Dit is Ek” of “Ek is”

In gewone Grieks kan ἐγώ εἰμι bloot beteken: “Dit is ek.” Jesus stel Homself aan die bang dissipels bekend. Binne die narratief dra die frase egter groter teologiese weerklank. In die Griekse Ou Testament word soortgelyke taal in goddelike selfopenbaring gebruik. Saam met die handeling om oor die see te loop, roep dit Ou-Testamentiese voorstellings op van God wat alleen die waters onderwerp. Dit is daarom onnodig om tussen ’n gewone en ’n goddelike betekenis te kies asof slegs een moontlik is. Jesus verseker die dissipels dat dit werklik Hy is, en die wyse waarop Hy teenwoordig is, openbaar terselfdertyd meer van wie Hy is. Die uiteindelijke belydenis in vers 33 bevestig dat Matteus meer as blote herkenning bedoel: “U is waarlik die Seun van God.”

5.5 “Here, as dit U is”

Petrus sê Κύριε, εἰ σὺ εἶ (Kyrie, ei sy ei), “Here, as dit U is”. Die voorwaardelike formulering hoef nie noodwendig skeptisisme uit te druk nie. Dit kan beteken: “Aangesien dit U is, bevestig dit deur my te beveel om na U toe te kom.” Petrus vra nie bloot vir die vermoë om ’n wonder te verrig nie. Sy versoek is persoonlik en gerig: “Beveel my om na U toe te kom.” Chrysostomus interpreteer Petrus se optrede as ’n mengsel van vurige geloof en gevaarlike oorywerigheid. Hy beklemtoon egter dat Petrus nie primêr vir vertoon op die water wou loop nie. Hy wou by Jesus wees. (Chrysostomus, Homilie 50)

5.6 “Waarom het jy getwyfel?”

Die werkwoord διστάζω (distazō) beteken om te twyfel, te huiwer of tussen moontlikhede verdeeld te wees. Dit kom in die Nuwe Testament slegs in Matteus 14:31 en 28:17 voor. Dit is opvallend dat ook sommige dissipels ná die opstanding in Matteus 28 aanbid en tog distazō. Twyfel in Matteus is dus nie altyd die totale afwesigheid van geloof nie. Dit kan dui op ’n verdeelde, huiwerende geloof wat nog deur Jesus ontmoet en tot gehoorsaamheid geroep word.

5.7 Tekskritiese opmerkings

In vers 24 verskil manuskripte oor die presiese beskrywing van die boot se ligging. Sommige lees dat dit “baie stadia van die land af” was, terwyl ander dit as “in die middel van die see” beskryf. In vers 30 verskil manuskripte oor die insluiting van die byvoeglike naamwoord “sterk” by die wind. Geen van hierdie variante verander die sentrale betekenis nie. Die boot is ver genoeg van veiligheid om kwesbaar te wees, die wind is teen hulle, en Petrus word bang wanneer hy op die wind let. (Holmes 2010)

6. Eksegetiese verdieping: Matteus 14:22-33

6.1 Matteus 14:22-23: Jesus stuur en Jesus bid

Jesus stuur die dissipels vooruit, neem afskeid van die skare en gaan alleen teen die berg op om te bid. Matteus bied hier twee tonele langs mekaar:

- Jesus alleen op die berg;
- die dissipels alleen op die water.

Sy fisiese afstand beteken nie dat Hy hulle vergeet het nie. Die parallelle verhaal in Markus sê uitdruklik dat Jesus hulle sien worstel. Matteus beklemtoon eerder sy gebed en latere koms. Die berg is in Matteus dikwels 'n plek van openbaring, gebed en gesag. Jesus se afsondering ná die voeding van die skare voorkom dat sy bediening bloot as openbare sukses verstaan word. Sy gesag word nie deur die skare se bewondering gevoed nie, maar staan binne sy verhouding met die Vader. Pastoraal moet vers 23 nie bloot tot 'n tegniek oor "selfversorging" gereduseer word nie. Jesus se gebed is deel van sy Seunskap en sending. Hy tree nie onafhanklik op as 'n wonderwerker wat oor onbeperkte krag uit Homself beskik nie. Sy bediening word binne gehoorsaamheid, gebed en gemeenskap met die Vader voltrek.

6.2 Matteus 14:24: Gehoorsaamheid binne teenstand

Die boot word deur die golwe geteister omdat die wind teen hulle is. 'n Eenvoudige voorspoedsteologie sou verwag dat gehoorsaamheid onmiddellik gunstige omstandighede voortbring. Hierdie vers weerspreek so 'n gevolgtrekking. Die dissipels is in die boot omdat Jesus hulle gestuur het. Die teenwind bewys nie dat hulle die verkeerde roete gekies het nie. Dit beteken nie dat elke moeilike situasie outomaties God se wil is of dat mense passief in gevaarlike omstandighede moet bly nie. Die teks gee nie 'n algemene formule vir alle lyding nie. Dit ontmasker wel die aanname dat teenstand noodwendig Godverlatenheid beteken. Die Nederlandse Geloofsbelydenis se taal oor voorsienigheid moet hier met dieselfde nederigheid gebruik word. Artikel 13 bely dat God sy skepping nie aan toeval oorlaat nie, maar waarsku ook teen nuuskierige spekulasie oor God se verborge handeling. Die belydenis gee troos sonder om voor te gee dat die mens elke storm kan verklaar. (Nederlandse Geloofsbelydenis)

6.3 Matteus 14:25-27: Die Here oor die waters

Jesus kom na die dissipels toe terwyl Hy op die see loop. Hulle sien Hom, interpreteer Hom as 'n spookverskyning en skree van vrees. Die toneel bevat 'n diep ironie: die Een wat hulle kom red, word aanvanklik as 'n bedreiging beleef. Vrees beïnvloed waarneming. Die dissipels sien werklik iets, maar hulle verstaan verkeerd wat hulle sien. Die evangelie verneder hulle nie bloot omdat hulle bang is nie. Jesus spreek hulle aan en maak Homself herkenbaar. Sy drieledige woord is die draaipunt: Hou moed. Dit is Ek. Moenie bang wees nie. Die antwoord op hulle vrees is nie eers 'n verduideliking van die weerstoestande nie. Dit is sy teenwoordigheid en identiteit. Die Ou Testament beskryf God as die Een wat die see onderwerp, deur die waters 'n pad maak en die magte van chaos begrens. Job 9:8 praat van God wat oor die hoogtes of golwe van die see gaan. Psalm 77 verbind God se weg deur die see met die verlossing van sy volk. Jesaja 43 plaas die belofte van God se teenwoordigheid binne die beeld van die volk wat deur waters gaan. Matteus sê nie bloot dat Jesus 'n profeet is deur wie God 'n waterwonder doen nie. Jesus self kom oor die see, spreek die vrees aan en ontvang uiteindelik aanbidding. Die verhaal beweeg na 'n hoë Christologie.

6.4 Matteus 14:28-29: Petrus antwoord op 'n woord

Petrus vra dat Jesus hom moet beveel om op die water na Hom toe te kom. Jesus antwoord met een woord: ἐλθέ (elthe), "Kom." Petrus beweeg nie op grond van 'n algemene begeerte om risiko's te neem nie. Hy beweeg op 'n spesifieke woord van Christus. Dit begrens die gewilde toepassing "klim uit jou boot". Die teks gee nie toestemming vir enige waaghalsige besluit wat met godsdienstige selfvertroue geneem word nie. Petrus se optrede staan onder Christus se bevel. Tog moet Petrus se geloof nie ontken word nie. Hy neem Jesus ernstig genoeg op om sy veiligheid aan daardie woord toe te vertrou. Matteus stel hom nie as 'n eenvoudige dwaas voor nie. Hy is 'n dissipel wie se geloof werklik én onvolwasse is.

6.5 Matteus 14:30: Die wind, die vrees en die noodroep

Petrus sien die wind, word bang en begin sink. Streng gesproke kan wind nie gesien word nie. Dit word in sy uitwerking waargeneem. Petrus sien wat die wind aan die water en waarskynlik aan sy liggaam doen. Die probleem is nie dat hy skielik empiriese werklikheid raaksien nie. Die probleem is dat die bedreiging nou sy vertroue verdeel. Sy gebed bestaan uit drie Griekse woorde: Κύριε, σῶσόν με Kyrie, sōson me "Here, red my." Dit is een van die mees gekonsentreerde gebede in die Evangelies. Petrus lewer geen verduideliking, verdediging of belofte nie. Hy identifiseer Jesus as Here, erken sy nood en vra om redding. Romeine 10:13 gee aan hierdie noodroep 'n breër evangeliese raam: elkeen wat die Naam van die Here aanroep, sal gered word. Die krag lê nie in die lengte, emosionele intensiteit of welsprekendheid van die gebed nie. Die krag lê in die Here wat aangeroep word.

6.6 Matteus 14:31: Die hand voor die teregwysing

Jesus steek onmiddellik sy hand uit en gryp Petrus. Daarna vra Hy waarom Petrus getwyfel het. Die volgorde is teologies deurslaggewend:

- 1 Petrus roep.
- 2 Jesus gryp hom.
- 3 Jesus spreek sy kleingeloof aan.

Genade gaan die teregwysing vooraf. Jesus ignoreer nie Petrus se verdeelde geloof nie. Hy romantiseer nie die twyfel nie. Hy red hom egter nie eers nadat Petrus 'n korrekte antwoord gegee of sy geloof herstel het nie. Die vraag "Waarom het jy getwyfel?" word aan iemand gestel wat reeds in Christus se hand is. Dit is die vormende woord van die Redder, nie die voorwaarde waaraan Petrus moet voldoen om gered te word nie. Calvyn waarsku teen Petrus se haastigheid en selfvertroue, maar beklemtoon terselfdertyd dat Christus die swakheid van geloof ondersteun en die sinkende dissipel nie laat vergaan nie. (Calvyn, kommentaar op Matt. 14:22-33)

6.7 Matteus 14:32-33: Teenwoordigheid, stilte en aanbidding

Jesus en Petrus klim saam in die boot. Daarna gaan die wind lê. Die teks sê nie dat Petrus self terugloop of dat hy op eie krag sy balans herwin nie. Die fokus bly op die reddende teenwoordigheid van Jesus. Die dissipels reageer deur Hom te aanbid en te bely: "U is waarlik die Seun van God." Dit is 'n belangrike ontwikkeling binne Matteus. Ná die vroeëre stormwonder in Matteus 8 vra die dissipels: "Watter soort mens is Hy?" Hier antwoord hulle deur aanbidding. Die verhaal eindig daarom nie met 'n tegniek vir stormbestuur nie. Dit eindig met Christologie en liturgie. Die Working Preacher-kommentaar merk tereg op dat die narratief se slot nie Petrus se prestasie vier nie. Jesus gryp hom, die wind gaan lê wanneer Jesus in die boot kom, en die dissipels aanbid Hom as die Seun van God. (Hoffman 2011)

7. Romeine 10:5-15: die Naam wat aangeroep en verkondig word

7.1 Die plek binne Romeine 9-11

Romeine 10 staan binne Paulus se intense worsteling met Israel, God se trou en die evangelie se uitbreiding na die nasies. Die apostel bespreek nie 'n abstrakte verlossingsformule los van die verbondsgeskiedenis nie. Hy vra hoe God se beloftes, Israel se reaksie en Christus se koms saam verstaan moet word. Romeine 10:4 stel dat Christus die τέλος (telos) van die wet is. Die woord kan “einde”, “doel”, “hoogtepunt” of “vervulling” aandui. Uitleggers verskil oor die presiese balans, maar die kern is dat God se geregtigheid in en deur Christus beskikbaar word vir elkeen wat glo. (Working Preacher, Romeine 10)

7.2 Levitikus 18 en Deuteronomium 30

Paulus begin in vers 5 met taal uit Levitikus 18:5 oor die mens wat die voorskrifte doen en daardeur leef. Daarna personifieer hy “die geregtigheid uit geloof” en gebruik taal uit Deuteronomium 30:11-14. In Deuteronomium is God se woord nie onbereikbaar in die hemel of oorkant die see nie. Dit is naby, in die mond en hart van die verbondsvolk. Paulus lees hierdie nabyheid Christologies:

- Moenie vra wie na die hemel sal opgaan om Christus af te bring nie.
- Moenie vra wie in die afgrond sal afgaan om Christus uit die dood op te bring nie.
- God het reeds gehandel.
- Christus het gekom.
- God het Hom uit die dood opgewek.
- Die woord van geloof word verkondig.

Verlossing is nie 'n menslike ekspedisie om 'n afwesige Christus te vind nie. Net soos Jesus in Matteus 14 na die dissipels toe kom, het God in die evangelie Christus naby gebring.

7.3 Hart en mond

Romeine 10:9-10 verbind:

- geloof in die hart dat God Jesus uit die dood opgewek het;
- belydenis met die mond dat Jesus Here is;
- geregtigheid en verlossing.

Die twee handelingte moet nie kunsmatig van mekaar geskei word asof innerlike geloof en openbare belydenis twee los stadiums is nie. Paulus gebruik 'n retoriese, waarskynlik chiasiese struktuur waarin hart en mond mekaar weerspieël. Geloof ontvang die evangelie innerlik en bely dit openlik. 'n Suid-Afrikaanse studie van Romeine 10:5-13 wys hoe die mond-hart-hart-mond-patroon die verlossingsuitspraak omraam. Die verkondigde woord kom naby, word geglo en word bely. (Oliver 2015)

7.4 “Elkeen”

Paulus plaas groot nadruk op die evangelie se ruim uitnodiging:

- niemand wat glo, sal beskaam word nie;
- daar is nie in hierdie opsig onderskeid tussen Jood en Griek nie;
- dieselfde Here is Here van almal;
- elkeen wat die Naam van die Here aanroep, sal gered word.

Paulus haal hier Joël 2:32 aan, waar die “Naam van die Here” na die God van Israel verwys. In Romeine word die aanroep op Jesus as Here betrek. Dit vorm ’n belangrike Christologiese aanspraak.

7.5 Van aanroep na sending

Paulus se vrae in verse 14-15 skep ’n ketting: aanroep → geloof → hoor → verkondiging → gestuur word. Die persoon wat die Here aanroep, staan nie aan die einde van ’n private geestelike proses nie. Daardie aanroep veronderstel ’n verkondigde evangelie en lei tot ’n gestuurde gemeenskap. Hier ontmoet Romeine 10 die sendinggerigte uitloop van Matteus 14. Die dissipels ontvang Christus se teenwoordigheid, bely Hom as Seun van God en word later in Matteus 28 gestuur om dissipels van die nasies te maak.

8. Die teks binne die groter Bybelse verhaal

8.1 Skepping en chaos

Genesis 1 beskryf die waters nie as 'n mededingende godheid nie, maar as deel van die skepping waaroor God se Gees en woord heers. Regdeur die Skrif word waters dikwels verbind met chaos, bedreiging, oordeel en magte wat die mens nie kan beheer nie. God bly egter Here oor die waters.

8.2 Eksodus

Israel se bevryding deur die see vorm een van die sentrale verlossingsgebeure van die Ou Testament. God maak 'n weg waar geen menslike weg bestaan nie. Matteus 14 is nie bloot 'n herhaling van die Eksodus nie, maar die agtergrond verdiep die toneel. Die Een wat oor die waters kom, tree binne die identiteit en handeling wat Israel aan God toeskryf.

8.3 Psalms en wysheidsliteratuur

Psalms 65, 77, 89 en 107 besing God se heerskappy oor die see. Job 9:8 beskryf Hom as die Een wat oor die golwe of hoogtes van die see gaan. Hierdie verbande beteken nie dat Matteus noodwendig elke vers bewustelik aanhaal nie. Hulle vorm die teologiese wêreld waarin 'n Joodse leser die toneel sou hoor.

8.4 Profetiese hoop

Jesaja 43 verbind water, gevaar en God se teenwoordigheid: God belowe nie dat Israel nooit deur waters sal gaan nie. Hy belowe dat Hy by hulle sal wees. Dit bied 'n belangrike pastorale begrensing. Die evangelie van Matteus 14 is nie dat gelowiges nooit storms beleef nie. Die evangelie is dat die Here oor die chaos na sy mense kom.

8.5 Kruis en opstanding

Matteus 14 bereik nog nie die volle openbaring van die kruis en opstanding nie, maar Romeine 10 lees die verlossing vanuit daardie voltooiende handeling. Die Christus wat na die dissipels kom, is uiteindelik die Christus wat:

- ons menslikheid aanneem;
- in die diepte van lyding en dood ingaan;
- deur God uit die dood opgewek word;
- as Here bely word;
- sy kerk deur die Gees stuur.

Die evangelie belowe nie dat Christus altyd verhinder dat sy mense die diepte ervaar nie. Dit verkondig dat selfs die diepte van dood nie buite sy reddende heerskappy lê nie.

9. Christologiese en teologiese betekenis

Die verhaal moet nie as 'n algemene illustrasie van menslike potensiaal verkondig word nie.

9.1 Christus neem die inisiatief

Jesus stuur, bid, sien, kom, praat, beveel, gryp, gaan in die boot en ontvang aanbidding. Petrus reageer werklik. Sy geloof en gebed is nie onbelangrik nie. Tog word elke reaksie deur Christus se voorafgaande handeling omraam.

9.2 Christus se identiteit is die antwoord op vrees

Jesus gee nie aanvanklik 'n verklaring vir die storm nie. Hy gee Homself. Die evangelie is nie eerstens 'n versameling tegnieke waarmee die gelowige emosionele beheer herwin nie. Dit is die goeie nuus van wie Christus is en wat Hy gedoen het.

9.3 Genade voor teregwyding

Jesus red Petrus voordat Hy hom aanspreek. Hierdie volgorde weerspieël die gereformeerde evangeliestruktuur:

- God regverdig nie mense omdat hulle reeds geheilig is nie.
- God se genade skep die ruimte waarin verandering en gehoorsaamheid moontlik word.
- Heiligmaking is die vrug van verbondenheid aan Christus, nie die prys waarmee daardie verbondenheid gekoop word nie.

9.4 Geloof as ontvangs en aanroep

Geloof word in hierdie tekste nie as heroïese innerlike sekerheid uitgebeeld nie. Dit is:

- om Christus se woord te hoor;
- om op sy identiteit te vertrou;
- om na Hom toe te beweeg;
- om in nood sy Naam aan te roep;
- om Hom as Here te bely;
- om sy reddende genade te ontvang.

10. Gereformeerde en belydenismatige bakens

HOE DIE BELYDENISSE HIER FUNKSIONEER

Die belydenisskrifte word nie gebruik om besonderhede in die verhaal in te lees nie. Hulle help om die teks binne die gereformeerde hooflyne van genade, geloof, gebed, voorsienigheid en bewaring te hoor.

10.1 Heidelbergse Kategismus, Sondag 1, Vraag en Antwoord 1

Die belangrikste belydenisanker is die stelling dat die gelowige nie aan hom- of haarself behoort nie, maar aan Jesus Christus, die getroue Verlosser. Die pastorale trefkrag daarvan vir Matteus 14 lê in die rigting van die handeling. Ons uiteindelijke veiligheid berus nie op die krag waarmee ons aan Christus vashou nie, maar op Christus wat ons vashou. Petrus se hand is ontoereikend. Christus se hand is nie.

10.2 Heidelbergse Kategismus, Sondag 7, Vraag en Antwoord 21

Die Kategismus beskryf ware geloof as kennis én 'n hartlike vertroue wat die Heilige Gees deur die evangelie werk. Verlossing en geregtigheid word uit genade, op grond van Christus, ontvang. (HK, vr. en antw. 21; 116-117) Dit help om "kleingeloof" te begrens. Ware geloof hoef nie met 'n ononderbroke gevoel van sekerheid gelykgestel te word nie. Petrus se geloof is kwesbaar, maar dit bly op Christus gerig. Hy roep na Hom.

10.3 Heidelbergse Kategismus, Sondag 45, Vraag en Antwoord 116-117

Die Kategismus beskryf gebed as 'n kernvorm van dankbaarheid en beklemtoon dat ons ons nood erken en op God se belofte in Christus rus. (HK, vr. en antw. 21; 116-117) Petrus se gebed is 'n treffende uitbeelding hiervan. Hy bring nie verdienste nie. Hy bring nood en aanroep.

10.4 Nederlandse Geloofsbelydenis, Artikel 13

Artikel 13 bely God se voorsienige regering, maar ontken dat God die outeur van sonde is en waarsku teen spekulاسie oor dinge wat ons verstand oorskry. (NGB, art. 13) Hierdie begrensing is noodsaaklik. Die storm moet nie ligtelik verklaar word as "God wat vir jou 'n les wil leer" nie. Die teks gee nie so 'n verklaring nie. Dit rig ons eerder op die Here wat te midde van die onverklaarde storm teenwoordig en handelend is.

10.5 Dordtse Leerreëls, hoofstuk 5, artikels 8 en 11

Die Dordtse Leerreëls praat oor die bewaring van gelowiges sonder om menslike swakheid te ontken. Hoofstuk 5, artikel 8 grond volharding nie in die gelowige se verdienste of krag nie, maar in God se onverdiende ontferming, Christus se verdienste en voorbidding, en die verseëling van die Heilige Gees. Artikel 11 erken terselfdertyd dat gelowiges in hierdie lewe met twyfel worstel en nie altyd volle sekerheid ervaar nie.

Dit pas as 'n belydenismatige weerklank by die verhaal: Petrus se verdeelde vertroue word nie verheerlik nie, maar sy redding rus ook nie op sy vermoë om homself bo die water te hou nie. Hierdie verbinding is 'n teologiese toepassing van die teks, nie 'n bewering dat Matteus 14 direk oor die leer van volharding handel nie.

10.6 Apostoliese Geloofsbelydenis

Die dissipels se belydenis, “U is waarlik die Seun van God”, antisipeer die kerk se ryker Christologiese belydenis. Die kerk bely nie bloot dat Jesus ’n voorbeeld van moed of ’n helper in nood is nie. Hy is:

- God se eniggebore Seun;
- ons Here;
- die gekruisigde en opgestane Christus;
- die Een wat regeer;
- die Een wat weer kom.

11. Klassieke en eietydse stemme

11.1 Johannes Chrysostomus

Chrysostomus lees Petrus se optrede met merkwaardige balans. Petrus se versoek toon liefde en vurige geloof, maar ook ’n geneigdheid om verder te reik as wat sy geloof reeds kan dra. Die waarde van hierdie uitleg lê daarin dat Petrus nie eenvoudig óf as held óf as mislukking geklassifiseer word nie. Hy is ’n dissipel in vorming. (Chrysostomus, Homilie 50)

11.2 Augustinus

Augustinus lees Petrus as beeld van die kerk wat tegelykertyd sterk en swak is. Die kerk loop slegs omdat Christus haar dra, en wanneer sy sink, word sy deur belydenis en aanroep opgerig. Sy allegoriese uitleg gaan verder as die onmiddellike historiese betekenis, maar dit vang ’n belangrike kerklike waarheid vas: die geloofsgemeenskap bestaan nie uit mense wat nooit huiwer nie. Dit bestaan uit mense wat in hulle huiwering deur Christus bewaar word. (Augustinus, Preek 26)

11.3 Johannes Calvyn

Calvyn beklemtoon gehoorsaamheid aan Christus se woord en waarsku teen geloof wat in eiewillige vermetelheid verander. Petrus moes nie sy eie begeerte met Christus se wil verwar nie. Tog bly Calvyn se sentrum die sorg van Christus. Die Here laat sy gebrekkige dissipels nie aan hul eie swakheid oor nie. (Calvyn, kommentaar op Matt. 14:22-33)

11.4 ’n Eietydse gereformeerde getuienis

Our World Belongs to God plaas die kerk se geloof binne God se voortgaande verhaal van skepping, verlossing, nuwe lewe en sending. Dit bely Christus as waarlik God en waarlik mens en beskryf die kerk as ’n gemeenskap van vergeefde sondaars wat God se versoenende liefde uitleef en die goeie nuus verkondig. (Our World Belongs to God) Hiermee word die beweging van Matteus 14 en Romeine 10 goed verwoord:

- Christus kom na gebroke mense.
- Hy herstel hulle in sy teenwoordigheid.
- Hulle bely sy Naam.
- Hulle word deel van ’n gestuurde geloofsgemeenskap.

12. Verantwoordelike uitlegkeuses

12.1 Is ἐγώ εἰμι 'n direkte aanspraak op goddelikheid?

Eerste standpunt: Dit is bloot gewone identifikasie: "Dit is Ek." Tweede standpunt: Dit is 'n doelbewuste gebruik van die goddelike "Ek is"-taal. Die mees verantwoordelike gevolgtrekking is dat die frase op sigself nie elke keer 'n direkte gebruik van die goddelike Naam is nie. In hierdie konteks kan dit egter nie van Jesus se handeling en die slotbelydenis losgemaak word nie. Die Een wat "Dit is Ek" sê, kom oor die waters en word as Seun van God aanbid. Die goddelike weerklank ontstaan dus uit die hele toneel, nie uit 'n geïsoleerde woordstudie nie.

12.2 Moet Petrus geprys of gekritiseer word?

Chrysostomus sien vurige liefde én oorywerigheid. Calvyn beklemtoon die gevaar van eiewillige haastigheid. Moderne uitleggers sien dikwels in Petrus 'n gemengde voorbeeld van geloof en twyfel. Die teks self ondersteun die gemengde beoordeling:

- Jesus antwoord sy versoek met "Kom".
- Petrus loop werklik na Jesus toe.
- Petrus word bang en sink.
- Jesus noem hom kleingelowig.
- Jesus red hom.
- Die verhaal eindig in aanbidding.

Die gedeelte gee dus nie bloot 'n opdrag om soos Petrus uit te klim nie, maar ook nie 'n verbod op waagmoedige gehoorsaamheid nie. Die kern is gehoorsaamheid aan Christus se woord, nie heldhaftigheid uit eie krag nie.

12.3 Is die boot 'n simbool van die kerk?

Op die eerste historiese vlak is dit 'n werklike boot met dissipels op 'n werklike meer. Op 'n kanonieke en kerklike vlak het die beeld tereg simboliese betekenis ontwikkel. Matteus skryf oor dissipelskap en gemeenskap, en die verhaal eindig met die mense in die boot wat saam bely. Die simboliese uitleg is verantwoordelik wanneer dit uit die teks se gemeenskaplike beweging groei. Dit word onverantwoordelik wanneer elke detail allegories gekodeer word.

12.4 Kontrasteer Romeine 10 wet en evangelie absoluut?

Sommige lesings stel Levitikus 18 en Deuteronomium 30 as twee totaal teenoorgestelde godsdienste voor: werke teenoor geloof. Die probleem is dat Paulus beide tekste uit die Torah gebruik. Deuteronomium 30 self praat reeds van die nabyheid van God se woord en, in die breër hoofstuk, van God se vernuwende handeling. Paulus verwerp nie die Ou Testament as 'n mislukte godsdiens nie. Hy lees Israel se Skrifte vanuit Christus se koms, dood en opstanding. Die beslissende kontras is tussen pogings om eie geregtigheid te vestig en die geregtigheid wat in Christus ontvang word.

12.5 Is belydenis 'n bykomende werk wat verlossing verdien?

Romeine 10:9-10 kan misverstaan word asof mondelinge belydenis 'n tweede verdienstelike vereiste ná geloof is. Paulus se parallelle taal verbind hart en mond. Openbare belydenis is die uitdrukking van geloof, nie 'n betaling vir genade nie. Die Here word aangeroep omdat die verkondigde woord naby gekom het.

13. Betekenis vir die kerk en die samelewing

13.1 Die kerk in die teenwind

Die bootbeeld herinner die kerk dat getrouheid nie aan gemak gemeet kan word nie. 'n Gemeente kan gehoorsaam wees en steeds:

- uitputting beleef;
- interne spanning ervaar;
- finansiële druk dra;
- deur verlies geraak word;
- onseker wees oor die toekoms;
- teen weerstand in haar gemeenskap werk.

Die teenwoordigheid van teenwind is nie vanself bewys van ontrouheid nie. Dit is ook nie vanself bewys van getrouheid nie. Die kerk moet haar roete voortdurend aan Christus se woord toets.

13.2 Suid-Afrikaanse storms

Die stormmetafoor moet versigtig gebruik word. Nie alle swaarkry is dieselfde nie. Finansiële onsekerheid, geweld, werkloosheid, siekte, eensaamheid, trauma en strukturele onreg kan nie met een eenvoudige geestelike formule behandel word nie.

Stats SA se 2026-verslag oor subjektiewe armoede toon 'n genuanseerde werklikheid. Hoewel minder mense hulself in 2023 as arm beskryf het as in 2015, het 51,0% van huishoudings aangedui dat hul inkomste nie voldoende was vir hul behoeftes nie, teenoor 48,8% in 2015. Ervare finansiële druk kan besluitneming, waardigheid en toekomsverwagting diep raak (Stats SA 2026).

Die kerk mag dus nie aan mense sê dat hulle net harder moet glo en die wind moet ignoreer nie. Die evangelie ontken nie die werklikheid van die wind nie. Dit roep die kerk om Christus se teenwoordigheid konkreet te beliggaam deur:

- voorbidding;
- materiële ondersteuning;
- beskerming van kwesbare mense;
- verantwoordbare leierskap;
- waarheid en geregtigheid;
- gasvryheid;
- die dra van mekaar se laste.

13.3 Van persoonlike vertroosting na openbare getuienis

Romeine 10 verhoed dat die boodskap by persoonlike troos eindig. Die Here se Naam moet verkondig word. Daardie verkondiging sluit die mondelinge evangelieboodskap in, maar mag nie van die kerk se sigbare lewe losgemaak word nie. Die gemeenskap wat sê "Jesus is Here" moet versigtig wees om nie tegelykertyd beheer, status, geld, ras, politieke mag of selfbehoud as werklike here te dien nie. Die belydenis van Christus se heerskappy raak:

- hoe mag gebruik word;
- wie gehoor word;
- hoe geld bestuur word;
- hoe vreemdelinge ontvang word;
- hoe slagoffers beskerm word;

- hoe waarheid gepraat word;
- hoe hoop in 'n bang gemeenskap beliggaam word.

14. Pastorale en geestelike verdieping

14.1 Vrees is nie dieselfde as ongeloof nie

Die dissipels is bang. Petrus word bang. Jesus spreek hulle vrees aan, maar Hy verwerp hulle nie. “Kleingeloof” moet nie gebruik word om angstige, getraumatiseerde of depressiewe mense te beskuldig nie. Die teks maak nie 'n kliniese uitspraak oor emosionele toestande nie. Dit wys hoe 'n werklike dissipel se vertroue verdeeld kan raak en hoe Christus hom steeds hoor en vashou.

14.2 Christus se nabyheid is nie dieselfde as onmiddellike verligting nie

Jesus kom na die dissipels terwyl die wind nog waai. Die wind gaan eers later lê. Die eerste genade is sy teenwoordigheid en woord, nie die onmiddellike verandering van die omstandighede nie. Hierdie onderskeid is belangrik vir mense wie se storms nie vinnig bedaar nie. Die teks mag nie as 'n waarborg aangebied word dat elke siekte genees, elke verhouding herstel of elke gevaar onmiddellik verwyder sal word nie.

14.3 Die kort gebed

“Here, red my” gee taal aan mense wat nie meer lang gebede kan bid nie. Daar is tye wanneer geloof slegs as aanroep voortbestaan. Romeine 8 herinner dat die Gees self in ons swakheid help. Romeine 10 verseker dat die Here aangeroep mag word.

14.4 Skaamte en redding

Petrus sink in die teenwoordigheid van die ander dissipels. Sy mislukking is sigbaar. Jesus laat hom nie verdrink om hom 'n les te leer nie. Hy gryp hom. Dit onderbreek die skaamteverhaal wat sê: “Omdat ander my swakheid gesien het, is my identiteit vernietig.” Petrus word nie tot “die een wat gesink het” gereduseer nie. Hy bly 'n dissipel wat deur Christus gevorm word.

14.5 Geloofsgroei binne genade

Die vraag “Waarom het jy getwyfel?” bly staan. Genade beteken nie dat groei onnodig is nie. Dit beteken dat groei binne verbondenheid plaasvind. Christus se hand maak eerlike selfondersoek moontlik. Die gelowige kan vra:

- Watter wind verdeel tans my vertroue?
- Watter vorm van beheer probeer my veiligheid waarborg?
- Waar verwar ek geloof met selfvertroue?
- Waar roep Christus my tot gehoorsaamheid?
- Waar probeer ek sonder sy woord op die water loop?
- Waar moet ek ophou voorgee en eenvoudig om hulp roep?

15. Van teks na erediens

Die liturgiese voorstel volg die teks se beweging besonder getrou.

Stilwording

Die gemeente word nie onmiddellik aangesê om haar storms op te los nie. Sy word bewus van God se teenwoordigheid.

Votum

Die votum bely dat ons hulp kom van die Here wat hemel, aarde, wind en water gemaak het. Dit plaas die erediens onder God se skeppersheerskappy.

Verootmoediging

Die gemeente bely nie dat vrees as emosie op sigself sonde is nie. Sy bely hoe vrees, beheer en selfbehoud haar blik, gehoorsaamheid en liefde kan vervorm.

Genadeverkondiging

Romeine 10:11-13 is gepas: niemand wat in Hom glo, sal beskaam word nie, en elkeen wat die Naam van die Here aanroep, sal gered word.

Geloofsbelydenis

Heidelbergse Kategismus Vraag en Antwoord 1 lei natuurlik na die Apostoliese Geloofsbelydenis. Die gemeente bely nie die sterkte van haar geloof nie. Sy bely die trou van die Vader, Seun en Heilige Gees.

Respons

Die gebed “Here Jesus, red ons en hou ons vas” groei direk uit die teks.

Uitsending

Romeine 10:14-15 stuur die gemeente. Die mense wat Christus se Naam aangeroep het, word draers van die boodskap waardeur ander Hom kan hoor en aanroep.

16. Aanwysings vir prediking

Kernaanspraak van die teks

Jesus Christus is die Here wat na sy mense in die chaos toe kom, Homself bekend maak, die noodroep hoor en die sinkende dissipel vashou.

Sentrale spanning

Ons probeer dikwels veiligheid vind deur beheer, selfvertroue of die ontkenning van vrees. Die teks wys dat geloof nie beteken dat ons onself bo die water kan hou nie. Geloof herken Christus, luister na sy woord en roep na Hom wanneer ons sink.

Moontlike doel van die prediking

Dat die gemeente haar hoop sal verskuif van die sterkte van haar eie geloof na die trou van Christus, en daarom met groter eerlikheid sy Naam sal aanroep en sy goeie nuus sal dra.

Moontlike bewegings in die prediking

1. Die wind teen hulle Die dissipels is in die boot omdat Jesus hulle gestuur het. Teenstand bewys nie vanself dat Christus afwesig is nie.
2. “Dit is Ek” Jesus kom oor die chaos. Die antwoord op vrees is eerstens nie ’n tegniek nie, maar sy teenwoordigheid en identiteit.
3. “Here, red my” Petrus se geloof word nie gered deur selfvertroue nie. Hy roep, en Jesus steek onmiddellik sy hand uit.
4. “U is waarlik die Seun van God” Die redding eindig in aanbidding, belydenis en sending.

Waarskuwing teen verkeerde toepassing

Die preek moet nie Petrus as ’n entrepreneur van geloof voorstel en die gemeente bloot aanmoedig om groter risiko’s te neem nie. Dit kan die teks in ’n boodskap van selfverwesenliking verander. Die held van die verhaal is nie die mens wat uit die boot klim nie. Dit is die Here wat oor die water kom en die sinkende mens gryp.

17. Kernsamevatting

Matteus 14:22-33 begin met afstand, donkerte, uitputting en teenwind. Dit eindig met Christus in die boot, die wind wat gaan lê en 'n geloofsgemeenskap wat aanbid. Die beslissende beweging word deur Jesus gemaak. Hy stuur die dissipels, maar laat hulle nie vaar nie. Hy kom oor die chaos na hulle toe. Hy maak Homself bekend. Hy roep Petrus. Hy hoor die noodgebed. Hy steek sy hand uit. Hy gaan saam met hulle in die boot. Petrus se verhaal is nie een van foutlose geloof nie. Dit is die verhaal van 'n dissipel wat glo en huiwer, beweeg en sink, roep en vasgehou word. Romeine 10 plaas hierdie verhaal binne die volheid van die evangelie. Christus hoef nie deur menslike prestasie uit die hemel afgebring of uit die dood opgehaal te word nie. God het reeds gehandel. Die woord is naby. Jesus is Here. God het Hom uit die dood opgewek. Elkeen wat sy Naam aanroep, sal gered word. Die kerk se belydenis is daarom nie: "Ons kan op die water loop." Die kerk se belydenis is: "Jesus Christus is die Here. Ons behoort aan Hom. Wanneer ons sink, hoor Hy. Wanneer ons roep, is sy hand nader as wat ons vrees ons laat glo." En die kerk wat hierdie genade ontvang, word gestuur om te vra: Wie het nodig om hierdie week te hoor en te ervaar dat Christus naby is?

NADENKE

Vrae vir nadenke en gesprek

- 1 Waarom is dit belangrik dat die dissipels in die boot is omdat Jesus hulle gestuur het?
- 2 Hoe verander die Ou-Testamentiese beelde van God se heerskappy oor die waters ons verstaan van Jesus se handeling?
- 3 Wat dra ἐγώ εἰμι tot die Christologiese beweging van die verhaal by?
- 4 Op watter maniere vertoon Petrus geloof én twyfel?
- 5 Waarom is die volgorde van redding en teregwysing in vers 31 teologies belangrik?
- 6 Hoe help Romeine 10 ons om Petrus se noodroep binne die groter evangelie te verstaan?
- 7 Hoe kan die kerk mense se werklike storms ernstig neem sonder om die storm die finale verhaal te maak?
- 8 Wat beteken dit prakties dat diegene wat die Here aanroep ook gestuur word om die evangelie te verkondig?

BRONNE

Bronnelys

Alle aanlyn bronne is op 4 Augustus 2026 gekontroleer. Die bronne dien die uitleg; geen enkele bron vervang die Bybelteks of die kerk se verantwoordelike onderskeiding nie.

Augustinus. Preek 26 oor die Nuwe Testament: Matteus 14:25. New Advent. newadvent.org/fathers/160326.htm.

Calvyn, Johannes. Commentary on a Harmony of the Evangelists, Matthew, Mark, and Luke, kommentaar op Matteus 14:22-33 en Markus 6:45-52. Christian Classics Ethereal Library. [CCEL](http://CCEL.org).

Christian Reformed Church in North America. Belgic Confession, veral artikel 13. [CRCNA](http://CRCNA.org).

Christian Reformed Church in North America. Heidelberg Catechism, veral vrae en antwoorde 1, 21 en 116-117. [CRCNA](http://CRCNA.org).

Christian Reformed Church in North America. The Canons of Dort, hoofstuk 5, artikels 8 en 11. [CRCNA](http://CRCNA.org).

Christian Reformed Church in North America. Our World Belongs to God: A Contemporary Testimony, hersiene teks, 2008. [CRCNA](http://CRCNA.org).

Chrysostomus, Johannes. Homilie 50 oor die Evangelie volgens Matteus. In Nicene and Post-Nicene Fathers, eerste reeks, deel 10. New Advent. newadvent.org/fathers/200150.htm.

France, R. T. 2007. The Gospel of Matthew. New International Commentary on the New Testament. Grand Rapids: Eerdmans. [Uitgewersblad](http://Uitgewersblad.org).

Hoffman, Mark G. Vitalis. 2011. "Commentary on Matthew 14:22-33." Working Preacher, 7 Augustus 2011. [Working Preacher](http://WorkingPreacher.org).

Holmes, Michael W., red. 2010. The Greek New Testament: SBL Edition. Society of Biblical Literature en Logos Bible Software. sblgnt.com.

Murray, John. 1959. The Epistle to the Romans. New International Commentary on the New Testament. Grand Rapids: Eerdmans. [Uitgewersblad](http://Uitgewersblad.org).

Oliver, Willem H. 2015. "Romans 10:5-13 Revisited." HTS Teologiese Studies/Theological Studies 71(3), a2929. [doi:10.4102/hts.v71i3.2929](https://doi.org/10.4102/hts.v71i3.2929).

Ridlehoover, Charles Nathan. 2021. "The Matthean Peter: Peter as Archetype and Antitype of the Sermon on the Mount." Journal of the Evangelical Theological Society 64(4): 729-744. [JETS PDF](http://JETS.org).

Skinner, Matt. 2020. "Commentary on Romans 10:5-15." Working Preacher, 9 Augustus 2020. [Working Preacher](http://WorkingPreacher.org).

Statistics South Africa. 2026. "Fewer Perceive Themselves as Poor in SA, Yet Many Still Struggle Financially." Gebaseer op Subjective Poverty in South Africa: Findings from the Income & Expenditure Survey, 2022/2023. 4 Maart 2026. [Stats SA](http://StatsSA.org).

KERNBOODSKAP

Jesus Christus is die Here wat oor die chaos na sy mense kom. Geloof leef nie uit foutlose beheer nie, maar uit sy woord, sy nabyheid en sy hand. Die kerk wat Hom aanroep, word gestuur sodat ander kan hoor.